3.3 Úrovne progresie a operátory

Ako urobiť rozvoj kompetencií sledovateľným

18 kľúčových kompetencií rámca DUAL.AI.TEACHer je pomerne abstraktných a poskytuje zastrešujúcu štruktúru danej oblasti kompetencií. **Aby bolo možné uľahčiť sebahodnotenie alebo hodnotenie inými a sledovať individuálny rozvoj kompetencií,** je každá z kľúčových kompetencií **operacionalizovaná prostredníctvom pozorovateľných vzdelávacích cieľov, rozlíšených na troch úrovniach progresie**.

Úrovne vychádzajú z jedného z najrozšírenejších modelov vo vzdelávaní: revidovanej Bloomovej taxonómie (Anderson & Krathwohl, 2001; Krathwohl, 2002). Jej základná myšlienka je jednoduchá: kognitívne procesy sa vyvíjajú od zapamätania a porozumenia, cez aplikáciu a analýzu, až po hodnotenie a tvorbu. Z úrovne na úroveň sa teda nemení obsah ani téma, ale kognitívna hĺbka myslenia a konania, ktorú učiteľ dokáže s daným obsahom preukázať.

Úrovne progresie a operátory

Táto kognitívna hĺbka sa odráža vo formulácii vzdelávacích cieľov. Každý cieľ je vystavaný okolo slovesa (operátora) prevzatého priamo z taxonómie (napr. rozpoznať, implementovať, kriticky posúdiť). Operátor hovorí, čo sa od učiteľa na danej úrovni očakáva, a robí vzdelávací cieľ konkrétnym a pozorovateľným.

Úroveň	V praxi učitelia dokážu...	Kognitívne procesy (operátory)
Úroveň 1 Orientačné povedomie	rozvinúť počiatočnú profesijnú orientáciu tým, že sa naučia, čo je UI, čo dokáže a čo je v stávke. Rozpoznávajú a vybavujú si kľúčové koncepty a nástroje UI, uvádzajú príklady, klasifikujú ich a vlastnými slovami zhŕňajú hlavné príležitosti a riziká.	Zapamätanie (rozpoznávanie, vybavovanie si) Základné porozumenie (interpretácia, uvádzanie príkladov, klasifikácia, zhŕňanie)

Úroveň 2 Reflektívna implementácia	aplikovať a kriticky hodnotiť postupy súvisiace s UI vo vlastnej vyučovacej praxi. Cielene používajú nástroje UI na hodinách a pri hodnotení, vysvetľujú a porovnávajú rôzne prístupy a výstupy, porovnávajú výstupy vygenerované UI s vlastným profesijným úsudkom a analyzujú prínosy, obmedzenia a základné predpoklady.	Vyššie porozumenie (vysvetľovanie, porovnávanie) Aplikácia (vykonávanie, implementácia) Analýza (rozlišovanie, organizovanie, priraďovanie) Hodnotenie (overovanie, kritické posudzovanie)
Úroveň 3 Transformačné líderstvo	zodpovedne navrhovať a ďalej rozvíjať vzdelávaciu prax súvisiacu s UI, pričom preberajú vedúcu úlohu presahujúcu ich vlastnú triedu. Hodnotia postupy UI podľa pedagogických a etických kritérií, vytvárajú nové prístupy vylepšené UI a podporujú svojich kolegov a svoju inštitúciu v zodpovednom používaní UI.	Tvorba (generovanie, plánovanie, produkovanie)

Logika za jednotlivými úrovňami

Úrovne na seba postupne nadväzujú. Každá vyššia úroveň čerpá z kognitívnych procesov nižších úrovní. V súlade s Krathwohlom (2002) však ide skôr o hierarchiu narastajúcej zložitosti než o súbor striktne oddelených štádií. Susediace kategórie sa môžu prekrývať a hranice medzi úrovňami sú skôr plynulé než ostré.

Zatiaľ čo Úroveň 1 poskytuje nevyhnutný základ a Úroveň 3 predstavuje rozšírenú úlohu v oblasti inovácií a profesijného líderstva, Úroveň 2 tvorí primárnu cieľovú dimenziu pre učiteľov. Všetci učitelia by mali byť schopní cielene integrovať UI do svojej vlastnej praxe, hodnotiť jej výstupy pomocou svojho profesijného úsudku a kriticky reflektovať jej pedagogické prínosy, obmedzenia a základné predpoklady. Úroveň 2 preto opisuje úroveň kompetencie potrebnú pre informovanú, zodpovednú a reflektívnu vyučovaciu prax vo vzdelávacom prostredí ovplyvnenom UI.

Revision #6
Created 2026-09-01 09:13:37 UTC by Alexander
Updated 2026-09-03 08:12:41 UTC by Alexander